

ОСОБЛИВІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА РЕКРЕАЦІЯ У САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДАХ» У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРА З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ

О. П. Ляска

Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича

E-mail: profosvita777@gmail.com

doi: 10.32626/2309-8082.2019-12.43-49

У статті висвітлюється зміст авторського варіанту навчальної дисципліни «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» при підготовці бакалаврів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія». Оскільки діяльність фізичного терапевта за своєю суттю є багатогранною, то й підготовка майбутніх фахівців має базуватися на вивченні змісту дисциплін, які по своїй суті є трансдисциплінарними. Такою є пропонувана дисципліна, яка об'єднує положення з фізіотерапії, курортології, географічної рекреації, економічної рекреації, медицини, туризму, психології, педагогіки. Дослідження показали, що навчальні заняття з означеної дисципліни ефективно впливають на мотиваційну сферу студента, підвищують їх самостійну активність і відповідальність. Крім того, здобуті студентами компетентності демонструють свою готовність до безпосереднього використання на практиці. Робота з впровадження змісту навчального курсу з «Реабілітації та рекреації у санаторно-курортних закладах» спрямована на формування у майбутніх фахівців інтегрованих навичок роботи фізіотерапевта, реабілітолога, психолога, наставника, керівника.

Ключові слова: реабілітація, рекреація, санаторно-курортні заклади, підготовка бакалавра, фізична терапія, трансдисциплінарність.

Liaska O. P. Peculiarities of the educational discipline «Rehabilitation and recreation in sanitary resort institutions» of Bachelor of Physical Therapy. The article covers the content of the author's educational discipline «Rehabilitation and recreation in sanatoriums and resorts» in the preparation of bachelors of the specialty «Physical therapy, ergotherapy». Since the activities of a physical therapist are inherently multifaceted, the training of future professionals should also be based on a study of the content of disciplines that are inherently transdisciplinary. Such is the proposed discipline, which integrates positions in physiotherapy, balneology, geographical recreation, economic recreation, medicine, tourism, psychology, pedagogy. Studies have shown that training sessions in this discipline effectively affect the student's motivational sphere, increase their self-activity and responsibility. In addition, the competencies acquired by the youth demonstrate their willingness to put it into practice in practice. The work on the introduction of the content of the training course on «Rehabilitation and recreation in sanatoriums and resorts» is aimed at developing the skills of physiotherapists, rehabilitologists, psychologists, mentors, supervisors who are developing in the future.

Keywords: rehabilitation, recreation, health resorts, bachelor's training, physical therapy, trans-disciplinary.

Вступ

У вік динамічних змін, постійної фізичної й емоційної напруженості відпочинок стає невід'ємною складовою життєдіяльності людини та забезпечує її нормальне фізіологічне та психічне функціонування. У наш час перенесення акцентів в ціннісно-смысловій сфері особистості на власне здоров'я, поступово збільшує зацікавленість людини оволодінням шляхами й методами його підтримки і покращення. Це стосується не лише фізичного, але й психічного, соціального, професійного, соціально-трудоного видів здоров'я.

Окрім того, кількість і вік людей, які активно включаються в різномасштабні реабілітаційні технології, розширюється. Їх стає більше, причому не лише осіб похилого віку й хворих. Все частіше молодь й особи зрілого віку приймають рішення про використання курортних послуг, а рекреаційна діяльність, що спрямована на відновлення розумових, духовних і фізичних сил людини шляхом загальнооздоровчого і культурно-пізнавального відпочинку, туризму, санаторно-курортного лікування, набирає обертів. У світі щорічно

зростає число людей, які потребують рекреації, що не дивно, адже з кожним днем, особливо у працюючого населення планети, зростає число стресових факторів, що призводять до душевного і психоемоційного виснаження, внаслідок чого виникають і різні захворювання. Таким чином, у людини виникає гостра необхідність, і не лише під час щорічної відпустки, відновити свої сили. Незмінним фактором відновлення психічних і фізичних сил в даному випадку виступає рекреаційні можливості санаторно-лікувальних закладів.

Зростає так само і кількість людей, яким життєво необхідною є реабілітація. До цього призводять різні побутові, виробничі травми, надзвичайні події, поранення під час бойових дій, травми, отримані в дорожньо-транспортних пригодах, захворювання різної етіології, особливо часто – опорно-рухового апарату. Для максимально можливого повного відновлення функцій організму застосовується медична, фізична, психологічна, професійна, соціально-трудова реабілітація.

Природно, організацій і установ для реабілітації досить багато, кожен зі своїм профілем і спеціалізацією

за окремим видом захворювання має свій перелік реабілітаційних напрямків і послуг. Але, не в кожному регіоні України, на жаль, є установи та центри, які мають реабілітаційні програми за різноманітними напрямками реабілітації і, що найголовніше, є недостатня кількість фахівців з фізичної реабілітації, які б володіли інтегрованими реабілітаційними компетенціями рекреаційної установи.

Підсилюється проблема підготовки висококваліфікованих фахівців з фізичної реабілітації ще й тим, що випускних українського ЗВО сьогодні має право і може працювати на відповідних посадах в реабілітаційних закладах за кордоном, де потужно розвиваються оздоровчий, рекреаційний, детокс-туризм, Wellness, SPA-туризм тощо.

З огляду на означену проблему і відсутність достатніх досліджень з методики підготовки компетентнісного фізичного реабілітолога, який би володів не лише фаховими вміннями, але й знаннями суміжних галузей, інтегрованими вміннями, підвищується увага до змісту вивчення студентами на випускових курсах спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» у ЗВО трансдисциплінарних навчальних предметів. Саме таким є відносно новий навчальний курс «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах».

Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації й ерготерапії, в т. ч. й в санаторно-курортних закладах, охоплює в себе різні види діяльності: спортивно-педагогічну, рекреаційно-дозвільну, оздоровчо-реабілітаційну, освітньо-професійну, корекційну, організаційно-управлінську [3].

Сучасний фізичний терапевт є одночасно і реабілітологом, і психологом, і наставником, і коректором, і соціологом. Але сучасне українське суспільство не готове правильно сприймати такий широкий діапазон видів активності в одній професії. Саме тому, як наслідок, фахівці з фізичної реабілітації в закладах рекреації в основному працюють на посадах медичної сестри (інструктора) з лікувальної фізкультури, медичної сестри з масажу та в SPA-салонах. В багатьох випадках професійні обов'язки, які вони виконують, не відповідають можливостям професії реабілітолога.

У сучасній науковій літературі окремі аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації були предметом досліджень багатьох вчених (Л. Б. Волошко, В. В. Григоренко, В. О. Кукса, Ю. О. Ляний, В. П. Мурза, О. Л. П. Сущенко та ін.). У дослідженнях науковців стверджується, що формування методики підготовки сучасного фізичного реабілітолога у ЗВО

України проходило шляхом інтеграції досвіду українських практиків та зарубіжних теоретиків. У розумінні Л. П. Сущенко, професійних фізичний реабілітолог здатний здійснювати фізичну реабілітацію різних груп населення в різних лікувальних, санаторно-оздоровчих, профілактичних закладах відповідно до вимог ринку праці [5, 277–278]. На думку Т. М. Бугері, при підготовці фахівців з фізичної реабілітації, виникають труднощі, обумовлені недостатньо розробленими міжпредметними зв'язками [1,19].

Практики-реабілітологи стверджують, що при проведенні фізичної реабілітації необхідно, певною мірою, проводити й інші види реабілітації (соціальну, трудову, психолого-педагогічну) тому, повний об'єм реабілітації можливий лише за умов комплексного підходу у використанні здобутих знань та вмій фахівцями з фізичної реабілітації. Адже професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації виходить за рамки традиційної педагогічної діяльності, об'єднуючи в собі як мінімум три великі області знань – фізичну культуру, медицину, спеціальну (корекційну) педагогіку, і спрямована на досягнення однієї мети – сприяти людині (з обмеженими можливостями чи повносправній) в організації її життєдіяльності засобами інтегрованої реабілітації [2;4].

Усі вищезначені функції певною мірою розв'язує дисципліна «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» у підготовці фахівців з фізичної терапії й ергономіки, зміст якої вивчається студентами на випускових курсах освітнього ступеня підготовки «бакалавр». Автор статті хоче поділитися з фахівцями відповідного напрямку власним баченням методики навчання вказаної дисципліни через знайомство зі змістом програмного матеріалу.

Мета статті – публічне висвітлення, розповсюдження і обговорення змісту навчальної дисципліни «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» при підготовці бакалаврів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія».

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури з теми дослідження, моделювання професійної діяльності, включене спостереження.

Результати дослідження

Навчальна дисципліна «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» відноситься до групи дисциплін циклу професійної підготовки спеціальності 27 «Фізична терапія, ерготерапія» усіх форм навчання. Програму навчальної дисципліни розроблено у відповідності до вимог стандарту на базі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра. Враховано

рекомендації положень Болонської декларації щодо кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Вивчення дисципліни «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: нагальну потребу у вивченні комплексу критеріїв, що мають як суто фізичне, так і важливе медичне, соціальне, педагогічне та психологічне значення. Крім того, зміст навчального курсу є інтегрованим й охоплює крім специфічно фахово фізично терапевтичних дисциплін, ще й положення такі наукових напрямів, як курортологія, географічна рекреація, економічна рекреація, медицина, туризм. У результаті засвоєння положень курсу завтрашній випускник «отримує» трансдисциплінарні компетенції, які відповідають запитам часу, роботодавця і є мотиваційним фактором особистісного і професійного зростання.

Мета курсу – ознайомлення студентів з організацією реабілітаційної та рекреаційної діяльності у санаторно-курортних закладах, забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів для роботи у відповідних установах, формування специфічно-інтегрованих навичок, розширення їх кругозору.

Лекційний курс відображає основні положення щодо роботи реабілітаційних та рекреаційних закладів, а також місця, ролі і специфіки діяльності фахівця з реабілітації у них.

Семінарсько-практичні заняття спрямовані на закріплення теоретичного матеріалу, викладеного під час лекцій, формування відповідних навичок і готовності працювати і використовувати набуті компетентності в санаторно-курортних закладах, формування особистісних якостей, які визначають власну ефективність і професійну успішність.

Вивчення дисципліни «Реабілітація та рекреація у санаторно-курортних закладах» формує наступні *компетенції*: здатність до організаційної роботи зі створення та забезпечення функціонування фізичної реабілітації в санаторно-курортних закладах, організації служби здорового способу життя, центру фізичної реабілітації, відпочинку громадян; здатність здійснювати наукові дослідження з проблематики професійного спрямування, здійснювати підготовчу роботу з проведення наукових досліджень, використовувати ефективні методи дослідження у фізичній реабілітації в санаторно-курортних закладах; здатність використовувати новітні сучасні організаційні системи реабілітаційного процесу у професійній діяльності;

здатність адаптувати та застосовувати теоретичні знання у різних специфічних ситуаціях, що виникають під час професійної діяльності в санаторно-курортних закладах; здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем, що виникають під час професійної діяльності в санаторно-курортних закладах; здатність до самостійного удосконалення знань та розуміння специфічних особливостей своєї професійної спеціалізації та цінності своєї професії; здатність до формування пізнавальних навичок, безпосередньо пов'язаних з отриманням нових знань, розвитком уяви та креативності; здатність до самореалізації творчого потенціалу на шляху до вищих досягнень у професійній діяльності.

Дисципліна вивчається в передостанньому семестрі освітнього ступеня підготовки бакалавра в об'ємі 90 годин (3 кредити). Серед них на аудиторну роботу відводиться 44 години, з яких 22 години – лекційні, 22 години – семінарсько-практичні.

Самостійна позааудиторна робота студента включає вивчення програмного матеріалу, користуючись рекомендованою літературою, особливості організації реабілітаційних та рекреаційних послуг у різних типах санаторно-курортних закладів та інших специфічних реабілітаційних установах, характеристику сучасних видів рекреації та реабілітації у санаторно-курортних закладах, види різних традиційних та інноваційних методів і технологій, заснованих на відновленні, профілактиці та оздоровленні людини, вивчення різноманітних систем оздоровлення.

Форма звітності студента – залік, який встановлений навчальним планом.

Вміщуємо витяг з навчальної програми з «Рекреації та реабілітації у санаторно-курортних закладах», яка викладається у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича на факультеті фізичного виховання і здоров'я людини.

Змістовий модуль 1. Поняття рекреаційної послуги як продукту рекреаційної діяльності.

Тема 1. Рекреація як соціально-економічне явище
Сутність категорій «рекреаційна потреба», «рекреаційний попит», «рекреаційна послуга», «рекреаційна діяльність». Рекреаційна діяльність та її еволюція, сутність, ознаки та функції. Класифікація рекреаційної діяльності. Основні соціальні функції рекреаційної діяльності. Класифікація рекреаційних територій. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах. Цикл рекреаційної діяльності (ЦРД). Соціально-економічні фактори формування рекреаційних потреб.

**Тематичний план навчальної дисципліни
«Рекреація та реабілітація у санаторно-курортних закладах»**

Теми	Кількість годин				
	Всього	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модуль контр.
<i>Змістовий модуль 1. Організація рекреаційних послуг на підприємствах рекреаційної індустрії</i>					
Тема 1. Рекреація як соціально-економічне явище	9	2	2	5	
Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організаційної діяльності у сфері рекреаційних послуг	8	2		6	
Тема 3. Різновиди рекреаційних послуг	11	2	4	5	
Тема 4. Організація лікувально-профілактичних, спортивно-оздоровчих послуг та анімаційно-дозвільних послуг в рекреаційних закладах	11	4	2	5	
Разом:	39	10	8	21	1
<i>Змістовий модуль 2. Методика організації реабілітаційних заходів в санаторно-курортних закладах</i>					
Тема 5. Програмно-нормативні засади організації реабілітаційних закладів. Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації.	9	2	2	5	
Тема 6. Організація роботи реабілітаційних закладів в Україні.	9	2	2	5	
Тема 7. Організація реабілітації в лікувально-профілактичних закладах та у закладах медико-соціальної реабілітації	11	2	4	5	
Тема 8. Організація фізіотерапевтичної допомоги населенню України.	11	4	2	5	
Тема 9. Організація роботи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації та спеціалізованих реабілітаційних відділень	11	2	4	5	
Разом:	51	12	14	25	1
РАЗОМ ЗА НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ:	90	22	22	46	2

Тема 2. Законодавче та нормативно-правове забезпечення організаційної діяльності у сфері рекреаційних послуг.

Законодавство про курорти та його завдання. Принципи державної політики у сфері курортної справи. Державні органи регулювання рекреаційної діяльності в Україні. Нормативно-правове регулювання туристично-рекреаційної діяльності в Україні. Види закладів, що надають рекреаційні послуги. Поняття та види санаторно-курортних закладів. Порядок створення курортів. Особливості рекреаційного потенціалу туристичних країн Європи, Азії, Африки, Америки, Австралії та Океанії, Близькому і Середньому Сходу. Роль транснаціональних туристичних корпорацій у формуванні міжнародних рекреаційних потоків. Характеристика туристичних макрорегіонів світу. Рекреаційні території України. Рекреаційні території Дніпропетровської, Донецької, Київської, Львівської, Одеської, Полтавської, Харківської областей, Закарпаття, Приазов'я.

Тема 3. Різновиди рекреаційних послуг.

Види природних рекреаційних ресурсів. Класифікація та основні типи курортів. Принципи організації та планування курортної діяльності. Ресурси оздоровчо-лікувального туризму. Класифікація лікувальних чинників. Грязелікування в курортній практиці. Кліматологія та ландшафтна рекреація. Клімато-кумисолікувальні курорти. Основні напрямки бальнеологічного лікування. Рекреаційна дієтологія та спортивні види оздоровлення. Вимоги до сучасних курортів. Новітні оздоровчо-рекреаційні послуги: фітнес, велнес та СПА-індустрія, стоун-терапія, азіатські види масажів, методи східної медицини.

Тема 4. Організація лікувально-профілактичних, спортивно-оздоровчих послуг та анімаційно-дозвільних послуг в рекреаційних закладах.

Завдання санаторно-курортного лікування. Функціональна структура лікувально-профілактичних послуг. Основні види лікувально-профілактичних послуг. Організація лікувально-профілактичних послуг на підприємствах рекреаційної індустрії. Загальна характеристика програм відновного санаторно-курортного лікування. Методичні підходи до оцінки ефективності відновного лікування. Поняття та класифікація спортивно-оздоровчих послуг. Функціональна структура спортивно-оздоровчих послуг. Принципи організації спортивно-оздоровчих послуг. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах. Анімаційний сервіс як новий напрямок організації дозвілля в рекреаційних закладах. Технологія створення анімаційних програм. Поняття екскурсійного

обслуговування та екскурсійних послуг. Особливості організації екскурсійного обслуговування в санаторно-курортних закладах. Функціональні напрями роботи санаторно-курортних закладів щодо організації екскурсійного обслуговування. Організація взаємодії санаторно-курортних закладів та установ з екскурсійного обслуговування. Управління якістю рекреаційних послуг.

Змістовий модуль 2. Методика організації реабілітаційних заходів в санаторно-курортних закладах.

Тема 5. Програмно-нормативні засади організації реабілітаційних закладів. Професійна діяльність фахівця з фізичної реабілітації.

Документальне забезпечення організації реабілітаційних закладів (ліцензування, акредитація та їх завдання; статут лікувально-профілактичного закладу; програмування процесу фізичної реабілітації). Стан програмно-нормативної бази розвитку реабілітаційних закладів. Види реабілітаційних закладів в санаторно-курортних закладах. Планування і організація роботи фахівця. Основне призначення фахівця з фізичної реабілітації в санаторно-курортних закладах. Формування професійної спрямованості на майбутню професію та етапи її формування. Посади і посадові обов'язки фахівців фізичної реабілітації. Обґрунтування потреб у спеціалістах напряму підготовки фізична культура і спорт. Сучасні проблеми розвитку фізичної реабілітації як галузі професійної діяльності та освітньої спеціальності.

Тема 6. Організація роботи реабілітаційних закладів в Україні.

Мета та завдання фізичної реабілітації в реабілітаційних закладах. Організація реабілітаційного процесу. Структура реабілітаційних закладів. Організаційні форми процедур кінезіотерапії. Рухові режими під час реабілітації.

Тема 7. Організація реабілітації в лікувально-профілактичних закладах та у закладах медико-соціальної реабілітації.

Основні засоби фізичної реабілітації та їх характеристика. Етапи та аспекти реабілітації. Принципи та методи застосування засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття лікувально-профілактичної допомоги. Заклади лікувально-профілактичної допомоги. Основи організації лікувально-профілактичного забезпечення. Принципи організації лікувально-профілактичної допомоги. Структура діяльності реабілітаційних закладів у санаторно-курортних умовах. Структура та діяльність реабілітаційних відділень у складі багатопрофільної лікарні.

Тема 8. Організація фізіотерапевтичної допомоги населенню України.

Фізіотерапія як складова лікувально-реабілітаційного комплексу. Відділення фізіотерапії. Обладнання фізіотерапевтичного відділення (кабінету). Охорона праці, техніка безпеки у фізкабінеті. Вимоги до фізіотерапевтичної апаратури. Документація фізкабінету. Заходи щодо охорони праці у фізкабінеті. Причини електротравм у фізкабінеті. Перша допомога в разі електротравми. Кабінет механотерапії. Лікувальна фізкультура на курортах та в санаторіях. Організація роботи у відділеннях відновного лікування. Структура фізіотерапевтичних установ. Функціональні обов'язки фахівців з фізичної реабілітації в фізіотерапевтичних закладах. Види фізичної реабілітації у відділенні в залежності від етапу реабілітації.

Тема 9. Організація роботи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації та спеціалізованих реабілітаційних відділень.

Основні типи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації. Завдання фізичної реабілітації в спортивно-реабілітаційних закладах. Організація роботи реабілітаційних відділень для хворих, які перенесли гостре порушення мозкового кровообігу та інфаркт міокарду. Особливості фізичної реабілітації у спеціалізованих реабілітаційних відділеннях. Організація роботи в спеціалізованих реабілітаційних закладах для людей з обмеженими фізичними можливостями. Заклади для дітей-інвалідів. Структура та діяльність закладів для дітей-інвалідів. Організація реабілітаційних закладів для дітей з обмеженими можливостями. Організація реабілітаційної роботи в системі навчально-корекційних закладів для дітей з особливими потребами. Організація реабілітаційних закладів для осіб похилого віку. Види закладів для осіб похилого віку. Особливості фізичної реабілітації для осіб похилого віку в медико-соціальних та соціальних закладах. Основні завдання будинку-інтернату для осіб похилого віку. Правила направлення до будинку-інтернату. Структура будинку-інтернату

для осіб похилого віку. Роль фахівців з фізичної реабілітації для встановлення здоров'я осіб похилого віку. Ерготерапія в будинку-інтернаті для осіб похилого віку.

Дискусія

Авторська програма застосовується в навчальному процесі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича впродовж трьох років і продемонструвала неабиякий інтерес студентів до розгляду питань, які в ній містяться. Шляхом включеного спостереження за роботою майбутніх фізіотерапевтів на заняттях, за їх самостійною активністю, за виконанням завдань під час перебування на практиці, варто відзначити якісні зміни в їх особистісній сфері – підвищення самостійної активності, відповідальності, формування професійного інтересу, здорової конкуренції, демонстрації готовності до виконання професійних задач.

Саме це спонукало нас до публічного обговорення змісту означеної дисципліни. Ми не претендуємо на вичерпність пропонованого обсягу розглянутої програми і пропонуємо фахівцям взяти участь в її обговоренні. Авторка буде вдячною за будь-які пропозиції та ідеї щодо покращення методики навчання з відповідної дисципліни. Водночас відзначаємо, що пропонований навчальний матеріал узгоджується з концептуальними положеннями, моделлю професійної підготовки майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у закладах вищої освіти та інформацією про методичні аспекти такої проблеми [3; 5].

Висновки

Вивчення дисциплін трансдисциплінарного характеру є нагальною потребою у підготовці компетентного фахівця, оскільки формує у випусника цілісну картину професійної діяльності й інтегровані навички трудової активності.

Подальші дослідження необхідно спрямувати на експериментальне дослідження ефективності запропонованої розробки у вирішенні поставлених завдань з одержанням кількісних та якісних характеристик результативності.

Джерела та література

1. Бугеря Т. М. Формування готовності фахівців з фізичної реабілітації до професійної діяльності на основі міжпредметних зв'язків. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2011. № 1. С. 17–20.
2. Герцик А. М. Фахівець з фізичної реабілітації, чи фізичний терапевт: національне та міжнародне тлумачення назв професій. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2010. № 10. С. 21–24.
3. Гук С. В. Професійні функції фахівця з фізичної реабілітації. Збірник наукових праць. Р. 1. Педагогіка. 2013. Вип. 14. С. 66–70.
4. Кобзова С. М. Роль дисциплін блоку рекреації у підготовці фахівців сфери туризму та готельного господарства до професійної діяльності. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2013. №18(3). С.50–59.
5. [Електроний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_18%283%29_10
5. Лянной Ю. О. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 566 с.
6. Сущенко Л. П. Професійна підготовка фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): монографія. Запоріжжя: Запорізький держ. ун-т. 2003. 442 с.
7. Махов С. Ю. Оценка рекреационных систем [Електроний ресурс] - Режим доступу: <https://books.google.ru/books?id=dESxBVQAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>
8. Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. Наукові дослідження у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: ПП Видавництво «Оіюм», 2012. 280 с.

References

1. Buheria, T. M. (2011). Formuvannya hotovnosti fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii do profesiinoi diialnosti na osnovi mizhpredmetnykh zviazkiv [Formation of physical rehabilitation specialists' readiness for professional activity on the basis of intersubject relations]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu* Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports, No 1. S. 17–20 [in Ukrainian].
2. Hertsyk, A. M. (2010). Fakhivets z fizychnoi reabilitatsii, chy fizychnyi terapevt: natsionalne ta mizhnarodne tlumachennia nazv profesii [Physical rehabilitation specialist, or physical therapist: national and international interpretation of occupational names]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu* - Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports No 10. S. 21–24 [in Ukrainian].
3. Guk, S. V. (2013). Profesiini funktsii fakhivtsia z fizychnoi reabilitatsii [Professional functions of a specialist in physical rehabilitation] *Zbirnyk naukovykh prats. R. 1. Pedahohika. - Collection of scientific works. R. 1. Pedagogy.Vyp. 14. S. 66–70* [in Ukrainian].
4. Kobzova, S. M. (2013). Rol' dystsyplin bloku rekreatsiyi u pidhotovtsi fakhivtsiv sfery turyzmu ta hotel'noho hospodarstva do profesiynoyi diyal'nosti [The role of the disciplines of the recreation unit in the training of professionals in the tourism and hospitality industry for professional activity] *Visnyk Luhans'koho natsional'noho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni - Bulletin of Lugansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical Sciences. № 18 (3), 50–59.* Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2013_18%283%29__10 [in Ukrainian].
5. Lyannoy Yu. O. (2016), Profesiyna pidhotovka maybutnikh mahistriv z fizychnoyi reabilitatsiyi u vyshchykh navchal'nykh zakladakh: teoretyko-metodychnyy aspekt [Professional training of future masters in physical rehabilitation in higher educational establishments: theoretical and methodical aspect]. *Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka, Sumy.* [in Ukrainian].
6. Sushchenko, L. P. (2003), Profesiyna pidhotovka fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu (teoretyko - metodolohichnyy aspekt) [Professional Training of Physical Education and Sports Specialists (Theoretical and Methodological Aspect)] [Modern trends in retail network in Ukraine]. *Zaporiz'kyy derzh. un-t, Zaporizhzhya* [in Ukrainian].
7. Makhov, S.Yu. Otsenka rekreatsionnykh system. Assessment of recreational systems [Electronic resource] Retrieved from: [https://books.google.ru/books?id=dESxBQAAQBAJ&printsec=front cover&hl=ru#v=onepage&q&f=false](https://books.google.ru/books?id=dESxBQAAQBAJ&printsec=front%20cover&hl=ru#v=onepage&q&f=false) [in Russian].
8. Shiyani, B. M., Iedyak, G. A. and Petryshyn, Yu. V. (2012), Naukovi doslidzhennya u fizychnomu vykhovanni ta sporti [Scientific research in physical education and sports], *Oiyum, Kamyanets-Podilsky* [in Ukrainian].

Надійшла 03.05.2019